

MUZEUM NARODOWE W SZCZECINIE: 21–27 PAŹDZIERNIKA 2019

21 PAŹDZIERNIKA | PONIEDZIAŁEK

Muzeum nieczynne

22 PAŹDZIERNIKA | WTOREK

Muzeum czynne od 10.00 do 18.00

17.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego | wstęp wolny

13. Westival Architektury 2019 – KOSMOPOLIS. Przyszłość miast

Spacer kuratorski po wystawie „Niesamowita Słowiańszczyzna. Sławomir Lewiński”

dr Szymon Piotr Kubiak

23 PAŹDZIERNIKA | ŚRODA

Muzeum czynne od 10.00 do 18.00

17.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego | wstęp na zaproszenia

Szczecin Film Festival

EKSTRAKLASA | Wim Wenders / Jil Sander / Sadowska / Lazar / Marczewski

24 PAŹDZIERNIKA | CZWARTEK

Muzeum czynne od 10.00 do 18.00

17.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego | bilet edukacyjny: 3 pln

Akademia Historii Sztuki* | „Sztuka starożytnego Rzymu, część I” | Wykład Krystyny Milewskiej

* Uwaga! Z uwagi na inaugurację SFF wyjątkowa data wykładu – przeniesienie ze stałego terminu, czyli środy 23.10.2019

25 PAŹDZIERNIKA | PIĄTEK

Muzeum czynne od 10.00 do 16.00

26 PAŹDZIERNIKA | SOBOTA

Muzeum czynne od 10.00 do 18.00

10.00 – 18.00 | wszystkie gmachy Muzeum Narodowego w Szczecinie | wstęp wolny

BEZPŁATNA SOBOTA

10.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego | bilet: 10 pln + zapisy (!)

Akademia Malucha | „Mali detektywi na tropie ciekawych historii. Jakie skarby skrywają

muzealne wnętrza?” | Prowadzenie: Dorota Baumgarten-Szczyrska

12.00 | Muzeum Tradycji Regionalnych MNS | Bilet: 10 zł

Rysujemy w Muzeum | „Stare srebra - techniki rysunkowe” | Prowadzenie: Maryla Raban

12.00 – 18.00 | Muzeum Narodowe w Szczecinie przy Wałach Chrobrego | wstęp wolny

5. Ogólnopolskie Dni Djembe

27 PAŹDZIERNIKA | NIEDZIELA

Muzeum czynne od 10.00 do 16.00

AKTUALNE WYSTAWY STAŁE I CZASOWE

MUZEUM NARODOWE W SZCZECINIE PRZY WAŁACH CHROBREGO

Wystawy czasowe:

- Niesamowita Słowiańszczyzna. Sławomir Lewiński 1919–1999. W setną rocznicę urodzin i dwudziestą rocznicę śmierci artysty (do 31 grudnia 2019)
- Dary ze świata Nowe zabytki w kolekcji pozaeuropejskiej MNS (do 2 lutego 2020)

Wystawy stałe:

- Antyczne korzenie Europy. Szczecińska kolekcja Dohrnów
- W afrykańskiej wiosce
- Sztuka Afryki – między maską a fetyszem
- Dzieci magii. Afrykańskie lalki i marionetki

MUZEUM NARODOWE W SZCZECINIE — MUZEUM TRADYCJI REGIONALNYCH

Wystawy stałe:

- Złoty wiek Pomorza. Sztuka na dworze książąt pomorskich w XVI i XVII wieku
- Stare srebra
- Gabinet Pomorski. W zwierciadle monet, banknotów i pieczęci
- Lapidarium

Wystawy czasowe:

- THE BEST OF... (do 10 listopada 2019)

MUZEUM NARODOWE W SZCZECINIE — MUZEUM HISTORII SZCZECINA

Wystawy stałe:

- Najstarsze karty z dziejów Szczecina
- Historia i kultura Szczecina w czasach szwedzkich i pruskich
- Hans Stettiner i Jan Szczeciński. Życie codzienne w Szczecinie w XX wieku
- Eugen Dekkert – muzealne atelier
- Gabinet biedermeieru

Wystawy czasowe:

- Pomorski życiorys. Genowefa Szoka – osadniczka i tkaczka (do 20 października 2019)

MUZEUM NARODOWE W SZCZECINIE — CENTRUM DIALOGU PRZEŁOMY

Wystawy stałe:

- Miasto protestu – miasto sprzeciwu. Wystawa stała Centrum Dialogu Przełomy MNS

Wystawy czasowe:

- Kobiety w walce o wolność (do 30 listopada 2019)

MUZEUM NARODOWE W SZCZECINIE — MUZEUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ

Muzeum nieczynne (remont)

MUZEUM NARODOWE W SZCZECINIE — WYSTAWA ZACHODNIOPOMORSKICH KOLEI DOJAZDOWYCH W GRYFICACH

- (plenerowa) Wystawa stała

SPACER KURATORSKI PO WYSTAWIE „NIESAMOWITA SŁOWIAŃSZCZYNA”

Centrum wszechświata 13. Westivalu Architektury 2019 KOSMOSPOLIS. Przyszłość miast jest modernistyczny gmach Kina Kosmos. W nawiązaniu do zdobiącej elewację mozaiki, której jednym z autorów jest szczeciński rzeźbiarz Sławomir Lewiński, zapraszamy do Muzeum Narodowego w Szczecinie na oprowadzanie kuratorskie po wystawie „Niesamowita słowiańszczyzna” właśnie jemu poświęconej. O ekspozycji, artyście, a także o wspomnianej mozaice opowie kurator wystawy dr Szymon Piotr Kubiak.

Zapraszamy we wtorek 22 października 2019 roku o godzinie 17.00 do Muzeum przy Wałach Narodowego w Szczecinie przy Wałach Chrobrego. Na spotkanie wstęp wolny.

Wystawa czasowa: Niesamowita Słowiańszczyzna. Sławomir Lewiński 1919–1999

Sławomir Lewiński jak mało który artysta kształtował ikonosferę powojennego Szczecina. Budując zręby instytucjonalne polskiego środowiska kulturalnego, w swojej sztuce wyrażał ducha początku nowej ery.

Powszechnie wierzone, że konstrukcja ta opiera się na mocnych fundamentach, które tkwią w historycznej czy nawet przedhistorycznej przeszłości regionu – czasach pogańskich i piastowskich. Stąd ekspozycja Niesamowita słowiańszczyzna, zapożyczająca tytuł od książki Marii Janion, wydobywa z bogatej spuścizny Lewińskiego kluczowy wątek fascynacji rodzimą „starożytnością”. Jej przywołanie i przetworzenie stało się – z jednej strony – narzędziem propagandy politycznej widocznej w hasle „byliśmy, jesteśmy, będziemy”. Z drugiej strony, tropem twórców międzynarodowej awangardy, to co proste – archaiczne lub prymitywne – pozwalało wpisać misję polonizacji Szczecina w projekt modernizacyjny. Lewiński – malarz, rysownik, a przede wszystkim rzeźbiarz – jawi się tu nie tylko jako autor wystroju plastycznego dziedzińca Zamku Książąt Pomorskich i Bulwaru Piastowskiego, a przede wszystkim twórca szczecińskiego pomnika Adama Mickiewicza, romantyka odkrywającego źródła słowiańskiej tożsamości. Dla oeuvre artysty istotne wydaje się również zainteresowanie Słowiańszczyzną geograficznie bardziej odległą, lecz inspirującą bezpośrednim kontaktem z dziedzictwem antyku i kolebką renesansu oraz wybitnymi dokonaniem jugosłowiańskich czy włoskich klasyków nowoczesności.

Sławomir Lewiński urodził się 23 kwietnia 1919 roku w Kijowie. Jego ojciec Stanisław Lewiński był kolejjarzem i późniejszym działaczem PPS-u. Matka Jadwiga z Dąbrowskich pochodziła z rodziny zarządcy majątku Potockich w Sobolówce na Podolu. Uczyła się w kijowskiej Szkole Rysunkowej Nikołaja Muraszki, lecz znaczną część twórczości poświęciła pisarstwu. Po tragicznych wydarzeniach rewolucji 1917 roku i zakończeniu I wojny światowej rodzice zdecydowali się przenieść do polskiego Radomia. Tam Sławomir ukończył w 1938 roku Gimnazjum im. Tytusa Chałubińskiego, a dwa lata później poślubił Danutę ze Świeckich. W 1939 roku ochotniczo uczestniczył w obronie Warszawy. W czasie okupacji zdecydował się podjąć studia w tamtejszej Akademii Sztuk Pięknych, oficjalnie

zlikwidowanej przez Niemców, lecz kontynuującej swą misję w ramach tajnego nauczania. W latach 1940–1944 uczęszczał do pracowni awangardowego malarza i scenografa Jana Golusa, rzeźbiarza animalisty Stanisława Komaszewskiego, świeżego absolwenta Miejskiej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Malarstwa Jerzego Jarnuszkiewicza oraz znanej autorki pomników Zofii Trzczińskiej-Kamińskiej. Równolegle studiował na tajnym Wydziale Architektury Miejskiej Szkoły Budowlanej u Lecha Niemojewskiego i Bohdana Lacherta. Wtedy też zetknął się z Janem Dymiczem (Ivanem Dimiciem), czynnym do niedawna w Pińsku serbskim malarzem, który przed wybuchem wojny przeniósł się do stolicy. Po powstaniu warszawskim, w którym Lewiński wziął udział, młode małżeństwo zostało wywiezione do hitlerowskiego obozu pracy w Six (Seddiner See) pod Poczdamem. Po jego wyzwoleniu przedostało się przez Legnicę do Bydgoszczy, gdzie osiedlili się także starzy Lewińscy.

W 1946 roku Danuta i Sławomir Lewińscy postanowili zamieszkać w Szczecinie. Od samego początku, obejmując pracownię przy ul. św. Wojciecha 1, Sławomir brał aktywny udział w konsolidacji miejscowego środowiska, współorganizował lokalny oddział Związku Polskich Artystów Plastyków, a od drugiej wystawy prac jego członków w grudniu 1946 roku cyklicznie prezentował swoje dzieła szerokiej publiczności. Zrazu były to pejzaże i patriotycznie nacechowane, pociągające starożytnym tematem sceny (Krypta z prochami Piastów na Zamku Szczecińskim, 1946) utrzymane w tradycji malarstwa kolorystycznego. W 1948 roku Lewiński otrzymał pierwsze rzeźbiarskie zlecenie dekoracyjne: kompozycję Rybaczki dla poniemieckiego gmachu szkolnego przy ulicy Mariana Buczka (dziś Marszałka Józefa Piłsudskiego), odbudowywanego na potrzeby Ubezpieczalni Społecznej. Autorami pozostałych prac byli twórcy kilkakrotnie współpracujący w tym czasie z Lewińskim przy zamówieniach publicznych: Henryk Karniej, Tadeusz Kluska, Emanuel Messer, Kazimierz Podsadecki i Marian Tomaszewski. Na przełomie maja i czerwca 1949 roku na wystawie Człowiek i praca w Muzeum Pomorza Zachodniego Lewiński zaprezentował niewielkie mozaiki Rybacy, Ładowanie koni i Miniowanie dźwigów na Odrze oraz pełnoplastyczne cementowe popiersie hutnika Władysława Janickiego (obecnie w ogrodzie Akademii Morskiej w Szczecinie). We wszystkich ujawniła się tendencja do upraszczania i monumentalizacji formy, budząca rozbieżne refleksje krytyki stalinowskiej. Gdy miesiąc później Lewiński zajął drugie miejsce w ogólnopolskim konkursie na miejscowy Pomnik Wdzięczności dla Armii Radzieckiej, prostotę proponowanej ośmiometrowej statui żołnierza, bliskiej stylistyce Ernsta Barlacha, wziął w obronę na łamach lokalnej prasy Messer. Odróżniał on język Lewińskiego od zabiegów spotykanych „w sztuce mieszczańskiej u tzw. popularnie modernistów”, choć ci (Xawery Dunikowski, Alberto Giacometti, Jean-Robert Ipoustéguy, Marino Marini) w rzeczywistości stawali się dla wyposażonego w ogromną erudycję wizualną artysty ważnym punktem odniesienia.

Kameralne prace przestrzenne, a także obrazy Lewińskiego, dopuszczane były jednak do prezentacji na wszystkich Ogólnopolskich Wystawach Plastyki doby socrealizmu (1950–1954), a pierwsza gipsowa wersja głowy Komunarda (1952, kolejna 1958 w kolekcji MNS) znalazła się na stałej wystawie sztuki współczesnej szczecińskiego muzeum przy ulicy Janistawy 27 (obecnie Staromłyńska). W tym samym roku artysta wykonał sgraffitowe dekoracje dla Miasteczka Dziecięcego w Podgrodziu (Nowe Warpno). Tematyka rewolucyjna objawiła się w rzeźbie Głowa Marata (1954), inspirowanej obrazem Jacques-Louis Davida, oraz Przeciw wojnie (1954), do której pozował koreański uczeń szczecińskiego Technikum Nawigacyjno-Morskiego. W czasie odwilży zaczęły powstawać pierwsze wolnostojące rzeźby w przestrzeni miasta: popiersie Juliusza Słowackiego (1955) i statua Madonny z Dzieciątkiem w Stargardzie (1958), pomnik Mieszka I w Mieszkowicach (1957), marynarzy radzieckich w Międzyzdrojach (1957) i Adama Mickiewicza w Szczecinie (1960) oraz łączące abstrakcyjne bryły z figuratywnym posągami Matki Polki założenie cmentarza żołnierzy 1. Armii Wojska Polskiego w Siekierkach nad Odrą (1960–1961). W figurze Mickiewicza zapożyczono

blokowatość przełomowego paryskiego pomnika Honorého Balzaca (Auguste Rodin, 1892–1897), przejętą już przez Dunikowskiego i widoczną w – powstającym równolegle ze szczecińskim – pomniku polskiego wieszczą Bazylego Wojtowicza w Poznaniu. W 1960 roku Lewiński we współpracy z Messerem ozdobił mozaiką fasadę szczecińskiego kina „Kosmos”; przy wykonywaniu mozaik pomagał wówczas także matce.

Od początku dekady zyskała na sile fascynacja archeologią, zauważalna już kilka lat wcześniej w płaskorzeźbionej „sumeryjskiej” dekoracji kiosku RSW „Prasa” przy alei Piastów 6 w Szczecinie (przebudowany). Tym razem trwale zagościły w repertuarze Lewińskiego motywy pomorskiej starożytności, widoczne w totemicznych głowach Piastów, Słowianek i Światowidów (m.in. w kolekcji MNS). Te zaoblone granitowe i piaskowcowe kamienie z sumarycznie wydobytymi cechami fizjonomii ozdobiły także dziedzińcowe elewacje Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie oraz złożyły się na Morską Kronikę Szczecina przy Bulwarze Piastowskim (1968). Obok prac w twardym materiale o wygładzonej powierzchni Lewiński tworzył niewielkie statuetki modelowane w glinie i szamocie. Nowy materiał pozwalał uzyskać odmienne opracowanie faktur, smukłość proporcji, ażury i abstrakcyjny ornament (Zmierzch królów, grupa rzeźbiarska, 1962, kolekcja MNS). Mniejsze gabarytowo prace powstawały od 1958 roku w zaadaptowanej na pracownię pozostałości gotyckiego kościoła Mariackiego, często z udziałem syna Jakuba (ur. 1947), przyszłego rzeźbiarza i architekta wnętrz. Największe pomniki ciosano w poprzednim warsztacie artysty, zajmującym nieodbudowaną, prowizorycznie zadaszoną część Pałacu pod Głowami, którego elewacje ozdobił z czasem detal wykonany przez ojca (portrety szczecińskich ludzi kultury), a którego wnętrza na potrzeby Galerii Sztuki Współczesnej (oddziału MNS) zaprojektował jego potomek. W latach siedemdziesiątych dorobek pracowni Lewińskich wzbogaciły kolejne monumenty, fontanny i tzw. witacze (m.in. dla Chojny, Gryfina, Międzyzdrojów, Myśliborza, Stargardu, Szczecina i Trzebiatowa oraz na granicy państwa w Kołbaskowie), a także drobne formy brązownictwa. Te ostatnie zdominowały ostatni okres twórczości Sławomira. Artysta wziął udział w licznych wystawach krajowych i zagranicznych, m.in. w: Arhus, Arezzo, Barcelonie, Oslo, Rawennie, Rostocku, Ystad.

Zmarł w Szczecinie 14 września 1999 roku.

(opracował dr Szymon Piotr Kubiak)

Niesamowita Słowiańszczyzna. Sławomir Lewiński 1919–1999

W setną rocznicę urodzin i dwudziestą rocznicę śmierci artysty

18 kwietnia–31 grudnia 2019

Muzeum Narodowe w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3

kurator: dr Szymon Piotr Kubiak

AKADEMIA HISTORII SZTUKI

Uwaga! Wykład przeniesiony z środy, 23 października 2019

Zapraszamy na wykład Krystyny Milewskiej "Sztuka starożytnego Rzymu, część I", który odbywa się w ramach cyklu Akademia Historii Sztuki.

Akademia Historii Sztuki to wykłady z zakresu historii sztuki, odbywające się od września 2019 do kwietnia 2020.

Ze względu na przekrojowy charakter kursu polecamy go w szczególności młodzieży i osobom dorosłym, które pragną rozpocząć swoją przygodę z historią sztuki lub usystematyzować posiadane już wiadomości. Kurs obejmuje szeroki zakres tematów, od sztuki starożytnej po sztukę współczesną, uzupełniony o zajęcia związane z analizą i interpretacją dzieł sztuki.

Wykłady odbywają się w Muzeum Narodowym w Szczecinie, ul. Wały Chrobrego 3.

Wstęp 3 zł

AKADEMIA MALUCHA

Zapraszamy na kolejne zajęcia z cyklu Akademia Malucha, tym razem zatytułowane „Mali detektywi na tropie ciekawych historii. Jakie skarby skrywają muzealne wnętrza?”. Warsztaty poprowadzi Dorota Baumgarten-Szczyrska. Spotkanie zaplanowano na sobotnie przedpołudnie, 26 października 2019 roku o godzinie 10.00 w Muzeum przy Wałach Chrobrego. Obowiązują bilety w cenie 10 zł oraz zapisy.

Akademia Malucha to cykl sobotnich spotkań opracowanych z myślą o dzieciach w wieku 5–6 lat. Każde spotkanie trwa około dwóch godzin i obejmuje dwie części: pierwszą realizowaną na salach wystawowych z wykorzystaniem wybranych eksponatów i drugą, na którą składają się zajęcia plastyczne związane z tematem spotkania. W ramach warsztatów muzealnych najmłodszy słuchacz Akademii odbędą podróż w czasie i przestrzeni.

Poznają polskie tradycje i zwyczaje dotyczące Wielkanocy, świąt Bożego Narodzenia, katarzynek i andrzejek oraz kulturę innych narodów. W trakcie zajęć dzieci będą miały niepowtarzalną okazję zobaczyć, dotknąć, a nawet przymierzyć przedmioty prezentowane na wystawach lub przechowywane w muzealnych magazynach. Każdy słuchacz Akademii Malucha otrzyma specjalną książeczkę, w której zbierać będzie znaczki z poszczególnych zajęć. Na zakończenie cyklu spotkań wytrwali uczestnicy otrzymają Dyplomy Słuchacza Akademii.

RYSUJEMY W MUZEUM

„Stare srebra - techniki rysunkowe” to tytuł kolejnej odsłony cyklu kreatywnych warsztatów plastycznych „Rysujemy w Muzeum”. Tym razem prowadząca zajęcia Maryla Raban zaprasza w przestrzeń wystawy „Stare srebra” w Muzeum Narodowym w Szczecinie–Muzeum Tradycji Regionalnych. Po zapoznaniu się z wystawą, będzie można samodzielnie przenieść refleksje na jej temat na kartkę papieru... Warsztaty zaplanowano na sobotnie południe (12.00), 26 października 2019 roku. Obowiązują bilety w cenie 10 pln.

Rysujemy w muzeum to zajęcia cykliczne, adresowane do osób w różnym wieku, prowadzone w Muzeum Narodowym w Szczecinie. Ich głównym celem jest umożliwienie dzieciom, młodzieży oraz osobom dorosłym bezpośredniego kontaktu ze sztuką, a także świadomego udziału w procesie twórczym. Warsztaty są również szansą na poznanie sylwetek najwybitniejszych artystów, których dzieła znajdują się w Muzeum Narodowym w Szczecinie.

Uczestnicy zajęć – w zależności od indywidualnych potrzeb oraz możliwości wiekowych – będą przygotowywani do stania się odbiorcą i twórcą dziedzictwa kulturowego. Zostaną wyposażeni w wiedzę, umiejętności manualne i warsztatowe w zakresie technik malarskich oraz rysunkowych. Poznają takie pojęcia, jak: płaszczyzna, obraz na płaszczyźnie, martwa natura, kompozycja, perspektywa, kolor, tworzenie kolorów, światło, światłocien, walor, faktura. Nauczą się także podstaw analizowania dzieła sztuki ze względu na jego cechy formalne.

Ponadto formuła zajęć umożliwi uczestnictwo w konkursach literackich i plastycznych organizowanych przez Dział Edukacji Muzeum Narodowego w Szczecinie.

Prowadząca: Maryla Raban

Wstęp: 10 zł

Nie obowiązują wcześniejsze zapisy.